

2016

БЮДЖЕТЪТ НАКРАТКО

ИНФОРМАЦИОНЕН
БЮЛЕТИН
(електронно издание)

УВАЖАЕМИ ЧИТАТЕЛИ,

Министерството на финансите на Република България за четвърта поредна година Ви представя информационния бюлетин „Бюджетът накратко“, който има за цел да Ви направи съпричастни към един от най-важните закони в страната ни – Законът за държавния бюджет на Република България за 2016 г., като Ви покаже по какъв начин той ще въздейства пряко върху Вашето ежедневие. Наред с това искаме да обогатим представата на хората за бюджетния процес. Правим го, за да бъдете информирани как провежданите от страна на правителството политики ще подобрят Вашия живот, живота на Вашите близки и какво можете да очаквате от държавата в замяна на данъците, които плащате.

Настоящият информационен бюлетин е изготвен от дирекция „Бюджет“ на основата на информация от бюджетните документи, приети в рамките на бюджетната процедура за 2016 г.

КАКВО ТРЯБВА ДА ЗНАЕТЕ ЗА БЮДЖЕТА?

Сред най-популярните определения за **държавен бюджет** са, че той е годишен финансов план или финансовата рамка на държавата, на базата на която се събират приходите и се извършват разходите. Бюджетът е рамка, с която се задават стойностни параметри на основни показатели, като приходи, помощи и дарения, разходи, бюджетни взаимоотношения, а също и ниво на бюджетното салдо и съответстващото му финансиране. Бюджетът обаче, като обхват, има различни измерения.

За да обхванем управлението на публичните ресурси на национално ниво, разглеждаме параметрите по обобщени показатели на т.нар. **консолидирана фискална програма**. Затова в настоящия бюлетин, когато представяме фискалната политика и съответните параметри на приходите и разходите по различните функционални направления и сектори, се базираме именно на нея.

В консолидираната фискална програма се включват показателите на бюджетите и на сметките за средствата от Европейския съюз на бюджетните организации, които се одобряват от различни органи. Тук е мястото да споменем и трите форми за управление на публичните средства, които съгласно Закона за публичните финанси са – бюджет; сметки за средствата от Европейския съюз; сметки за чужди средства.

Народното събрание приема ежегодно три бюджетни закона, на които вносител е Министерският съвет – за държавния бюджет, за бюджета на държавното обществено осигуряване и за бюджета на Националната здравноосигурителна каса.

Тъй като държавният бюджет не е самостоятелна структурна единица, то следва да определим неговия обхват. В него се включват централният бюджет, бюджетът на Народното събрание, бюджетът на съдебната власт и бюджетите на органите на изпълнителната власт (Министерския съвет, министерствата и други ведомства, като напр. държавни агенции, комисии и др.).

Министърът на финансите отговаря за подготовката на държавния бюджет и координира съгласуването на показателите на останалите бюджети в рамките на параметрите на консолидираната фискална програма.

На местно ниво общинските съвети приемат бюджетите на общините, за чиято подготовка отговарят кметовете на общините. Бюджетите на общините, като част от публичните финанси, също се включват в консолидираната фискална програма.

В консолидираната фискална програма се включват и други бюджети на автономни бюджетни организации, като например Българската академия на науките, държавните висши училища, Българското национално радио и Българската национална телевизия и др. Тези бюджети се приемат от управителните им органи.

Бюджетите и сметките за средствата от Европейския съюз се изготвят при спазване на изискванията, правилата, процедурите и отговорностите, определени в т.нар. „рамков“ или „устройствен“ закон. От началото на 2014 г. това е Законът за публичните финанси – модерен закон, чиято цел е да гарантира, че съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет е публично и прозрачно.

Определянето на фискалните правила има за цел превенция и корекция от негативни ефекти върху финансовата стабилност. Тяхното спазване ще гарантира бюджетна дисциплина и по-висока фискална прозрачност с цел повишаване на доверието във фискалната политика и намаляване на риска, свързан с непредвидими колебания в бюджетния дефицит и държавния дълг. Националните правила отговарят на относимите европейски, като например правилата на Пакта за стабилност и растеж по отношение на бюджетния дефицит и нивото на държавния дълг. Има обаче и правила, които внасят допълнителни ограничения за бюджета.

С цел създаване на условия за спазването на фискалните правила, предвидени в Закона за публичните финанси, и с оглед поддържането на устойчиви публични финанси, през 2015 г. беше приет Закон за Фискален съвет и автоматични корективни механизми. Очаква се дейността на Съвета, чрез неговите становища и препоръки, да даде още един ориентир при формирането на фискалната политика на правителството.

КАК СЕ СЪСТАВЯ ДЪРЖАВНИЯТ БЮДЖЕТ?

Бюджет 2016 е резултат от усилената целогодишна работа на Министерството на финансите и другите бюджетни организации, участващи в бюджетния процес. Бюджетната процедура за 2016 г. стартира още в началото на 2015 г. и беше приета с Решение № 62 на Министерския съвет от 30 януари 2015 г.

Бюджетната процедура представлява график, съобразно който първостепенните разпоредители с бюджет (или казано по-просто, ръководителите на бюджетните организации – министри, председатели на държавни агенции, на комисии и т.н.) разработиха и представиха първоначално бюджетните си прогнози за периода 2016-2018 г., а впоследствие и проектобюджетите си за 2016 г. и актуализираните си бюджетни прогнози за 2017 и 2018 г.

Министерството на финансите от своя страна през годината разработи два ключови документа – средносрочна бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г., приета с Решение № 267 на Министерския съвет от 30 април 2015 г., а на по-късен етап и нейната актуализация заедно със законопроекта за държавния бюджет, приети с Решение № 847 на Министерския съвет от 30 октомври 2015 г.

Подготовката на тези документи беше осъществена при взаимодействието с останалите участници в бюджетния процес, като министерството координира процесите по подготовка на прогнозите и проектите на бюджети на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ), анализира ги и използва съдържащата се в тях информация за формулирането на бюджетната политика.

Средносрочната бюджетна прогноза е основна рамка на бюджетните параметри в тригодишен период (2016-2018 г.), която задава насоките за развитието на най-важните секторни политики през този период и на чиято основа се изготвя проектобюджетът за 2016 г.

Първоначално тя се разработва през пролетта на всяка година и е продължение на последната средносрочна прогноза, одобрена от правителството, за да се осъществи приемственост по отношение на фискалните цели и да се използва като базов сценарий за разработване на бюджетните параметри и основните допускания за развитие на политиките през следващите три години.

Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза съпътства подготовката на **законопроекта за държавния бюджет и представлява мотиви към него**. Затова след одобряването им от Министерския съвет, те се внасят в Народното събрание, заедно и с други документи, в т.ч. и програмните формати на бюджет. Наречена е „актуализирана“, защото в нея се отразяват настъпилите след приемането на прогнозата на първия етап на бюджетната процедура промени в очакванията за макроикономическото развитие на световната и националната икономика, актуалните оценки за очакваното изпълнение на текущия бюджет, а понякога и промени в политиките, които ще окажат въздействие върху бюджета.

Проектът на Закона за държавния бюджет на Република България за 2016 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2016-2018 г. бяха одобрени от Министерския съвет с негово решение от 30 октомври 2015 г. и представени от министъра на финансите в Народното събрание. Краят на месец октомври е и законовият срок за внасяне на законопроекта за държавния бюджет за следващата година за разглеждане в парламента.

След продължили повече от месец разглеждания и дебати в парламентарните комисии **Законът за държавния бюджет на Република България за 2016 г.** беше окончателно приет от 43-тото Народно събрание на 2 декември 2015 г. Публикуван е в бр. 96 на „Държавен вестник“ от 9 декември 2015 г.

Приемането на държавния бюджет е кулминацията на бюджетния процес, но бюджетната процедура приключва с приемането от Министерския съвет на **постановление за неговото изпълнение**. С него се детайлизират показателите по отделните бюджетни програми в рамките на одобрените със закона разходи по области на политики. Освен това, се залагат и други норми, свързани с изпълнението на бюджета, които са от компетентността на Министерския съвет.

За създаване на устойчива основа за развитие на програмното бюджетиране, чиято цел е именно обвързването на изразходените ресурсите с резултатите от дейността на бюджетните организации, отговорни за провеждането на определени политики, Министерският съвет с решение № 468 от 25 юни 2015 г. утвърди **класификация на разходите по области на политики и бюджетни програми** за периода 2016-2018 г., която впоследствие беше актуализирана с решение № 961 на МС от 7 декември 2015 г. Това са областите на политики и бюджетните програми на отделните министри и останалите ръководители на бюджетни организации, прилагащи програмен формат на бюджет, за чието изпълнение ще се изразходват одобрените разходи по бюджетите за 2016 г.

КАКВИ ЦЕЛИ СИ ПОСТАВИХМЕ С БЮДЖЕТ 2016 И КОИ СА ОСНОВНИТЕ МУ ПРИОРИТЕТИ?

За разлика от подготовката на Бюджет 2015 г., която премина при необичаен график и следваше да решава натрупани проблеми от предходната година, в процеса на подготовката на Бюджет 2016 бяха налице ясно определени средносрочни хоризонти и ориентири както за целите на бюджета, така и за приоритетите на различните политики на правителството.

Министерството на финансите следва определените приоритети и цели, заложи в управленската програма (Програма на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г.).

В областта на публичните финанси е заложило като приоритет провеждане на политика на гарантиране на финансова стабилност и постепенна финансова консолидация, съобразена с икономическия цикъл, или по-просто казано, правителството гарантира чрез бюджета и начините за неговото управление дългосрочна стабилност на публичните финанси. Въпросът е „Как?“, а отговорите на министъра на финансите са: бюджетът следва да бъде консервативен по отношение на макроикономическите и бюджетните прогнози, но и да мотивира изпълнение на по-амбициозни цели; доброто управление на публичните ресурси изисква ограничаване на разходите за неефективни дейности и сектори за сметка на важните за страната политики, чието финансово обезпечаване ще даде положителен социален и икономически ефект.

В контекста на по-горе описаното в Бюджет 2016 се очертаха няколко основни приоритета:

На първо място това е **запазването на стабилността на публичните финанси**. Това е базов приоритет и на фона на положителните данни и тенденции за развитието на икономиката се очаква с постигането на заложените фискални цели да се гарантира тази стабилност.

Повишаване ефективността на публичните разходи посредством инвестиции в човешкия капитал, основно чрез финансиране на целенасочени мерки в областта на средното образование – това е другият водещ приоритет, на който се основава бюджетната рамка за 2016 г.

Темата за това как и за какво се разходват публичните средства е най-интересна за обществото, тъй като очакванията на хората са с платените от тях данъци да получат необходимите им публични услуги.

В Бюджет 2016 се акцентира на два ключови сектора – образование и здравеопазване. Средното образование е изведено като приоритет и е предвидено финансиране на мерки за привличане и задържане в професията на педагогическите кадри и за подкрепа на политиката за оптимизация на училищната мрежа. Другата област е здравеопазването, където следва да се рационализира разпределението и управлението на средствата за финансиране на здравните услуги (основно заплащани от Националната здравноосигурителна каса). В областта на лекарствената политика е предвидено въвеждане на централизирано договаряне на различни видове отстъпки от Националната здравноосигурителна каса за лекарствени продукти, което трябва да ги направи по-евтини за потребителите им.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2016 Г.

Икономиката на България не е изолирана и пряко се влияе от всички изменения в икономическата конюнктура на основните ни търговски партньори, на Европейския съюз и на световната икономика като цяло. През 2016 г. реалният растеж на световната икономика се очаква да достигне 3,8 %, но в рамките на Европейския съюз този растеж ще е по-скромен – 2,0 %.

Макроикономическата прогноза обхваща различни показатели, като най-важните са тези, свързани с растежа на икономиката, равнището на цените, заетостта и безработицата, чуждестранните инвестиции и др.

На следващата таблица е представена прогнозата за 2016 г. по основни макроикономически показатели:

Таблица: Основни макроикономически показатели за 2016 г.

Показател	Прогноза 2016 г.
Брутен вътрешен продукт (БВП) (млн.лв.)	88 282
Брутен вътрешен продукт (БВП) - реален растеж (%)	2,1
Средногодишна инфлация – хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ) (в %)	0,5
Платежен баланс	
Текуща сметка (% от БВП)	1,8
Преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) (% от БВП)	3,2
Коефициент на безработица (%)	9,1

Информация относно прогнозното развитие на някои показатели през 2016 г.:

- ❖ БВП – икономиката през 2016 г. се очаква да ускори растежа си (2,1 %), което означава по-високо потребление от страна на гражданите (1,3 %);
- ❖ Средногодишна инфлация – цените през 2016 г. ще се задържат стабилни, като нарастването им (0,5 %) е значително под очаквания ръст на брутния вътрешен продукт;
- ❖ Коефициент на безработица – продължава процесът на спад на равнището на безработица до 9,1 % през 2016 г.;
- ❖ Преки чуждестранни инвестиции – очаква се през 2016 г. те да достигнат 3,2 % от БВП, като правителството ще продължи усилията за създаване на благоприятна среда за развиване на бизнес, което да направи България предпочитано място за чуждестранните инвеститори.

ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

Фискалната политика е основният инструмент на правителството, който оказва влияние върху икономиката. Тя се запазва относително постоянна в дългосрочен план, като се базира на ниски данъци и желание за ограничаване на дефицитното финансиране на бюджета.

Основните цели на фискалната политика, дефинирани от правителството за периода 2016-2018 г., са свързани с постепенно намаляване на дефицита по консолидираната фискална програма, като

за 2016 г. е заложено той да бъде сведен до 2 % от БВП, а през 2017 г. и 2018 г. процесът на плавна и постепенна фискална консолидация ще продължи с целеви стойности 1,4 % от БВП и 1 % от БВП.

Бюджет 2016 е съставен на основата на следните параметри по консолидираната фискална програма (КФП):

- ❖ **Приходи, помощи и дарения** – 33 017,7 млн. лв. (37,4 % от БВП);
- ❖ **Общо разходи и вноска в бюджета на ЕС** – 34 817,7 млн. лв. (39,4 % от БВП, като спазваме ограничението те да са под 40 % от БВП);
- ❖ **Дефицит** (отрицателно бюджетно салдо) от 2,0 % от БВП, който в номинално изражение е 1 800,0 млн. лв.

Основните показатели по консолидираната фискална програма и параметрите по програмата за 2016 г. са следните:

Таблица: Консолидирана фискална програма за 2016 г.

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА основни показатели (млн. лв.)	Програма 2016 г.
Приходи, помощи и дарения	33 017,7
% от БВП	37,4
Данъчно-осигурителни приходи	25 992,2
Неданъчни приходи	4 481,6
Помощи и дарения	2 544,0
<u>Общо разходи и вноска в бюджета на ЕС</u>	34 817,7
% от БВП	39,4
Разходи	33 808,0
Нелихвени разходи	33 005,7
Лихви	802,3
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 009,7
Бюджетно салдо (- /+)	-1 800,0
% от БВП	-2,0
Финансиране (+/-)	1 800,0

В следващата таблица е представен приносът на националния бюджет и на сметките за средствата от Европейския съюз за формирането на общата рамка на публичните финанси.

Таблица: Основни параметри на националния бюджет и на сметките за средства от ЕС, разчетени в КФП за 2016 г.

КФП за 2016 г. (млн. лв.)	Национален бюджет	Сметки за средства от ЕС	Общо
Приходи, помощи и дарения	30 505,3	2 512,4	33 017,7
% от БВП	34,6	2,8	37,4
Общо разходи и трансфери	32 155,8	2 663,0	34 817,7
% от БВП	36,4	3,0	39,4
Бюджетно салдо	-1 649,4	-150,6	-1 800,0
% от БВП	-1,9	-0,2	-2,0
Финансиране	1 649,4	150,6	1 800,0
% от БВП	1,9	0,2	2,0
БВП	88 282,4	88 282,4	88 282,4

Забележка: Разликите след десетичната запетая се дължат на закръгленията на сумите в млн. лв.

Видно от горните таблици и графики, приносът на сметките за средства от ЕС като дял от общите разходи, съответно приходи по КФП, съставлява около 8 %. Това означава, че в годишно изражение влиянието на средствата от ЕС върху бюджетното салдо е неутрално.

В разчетите за сметките за средства от ЕС са включени средствата по предприєдинителните инструменти на ЕС и по оперативни програми от двата програмни периода (2007-2013 г. и 2014-2020 г.), финансирани от фондовете на ЕС, както и други програми и проекти, финансирани от институции на ЕС и други донори и националното съфинансиране по тях.

Основният ни приоритет по отношение на управлението на средствата от ЕС е усвояването им в новия програмен период 2014-2020 г. да бъде в полза за гражданите и бизнеса и да способства за:

- Засилване на научноизследователската дейност, технологичното развитие и иновациите;

- Повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия и подпомагане на прехода към икономика с ниски нива на въглеродните емисии;
- Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите;
- Насърчаване на устойчивия транспорт и подобряване на мрежовите инфраструктури;
- Насърчаване на устойчивата заетост, социалното приобщаване и борбата с бедността и дискриминацията;
- Инвестиции в образованието, обучението и ученето през целия живот.

Политиката на правителството за **управление на държавния дълг** е свързана с осигуряване на необходимите средства за финансиране на държавния бюджет, както и за рефинансиране на дълга в обращение.

Съотношението държавен дълг към прогнозния БВП се очаква да възлезе на около 28,9 % към края на 2018 г.

Основни предпоставки за поемането на нов държавен дълг са:

- финансиране на бюджетния дефицит;
- рефинансиране на дълга в обращение;
- поддържане ниво на фискалния резерв, което да гарантира покриването на текущи ликвидни дисбаланси.

Разбира се, постигането на целите на фискалната политика ще бъде осъществено посредством прилагането на конкретни **мерки за намаление на дефицита, в т.ч. и дискреционни мерки.**

Дискреционните мерки представляват мерки, заложи по волята/преценката/усмотрението на правителството. Посредством прилагането им целенасочено се променя обемът на публичните разходи/на данъците/на трансферите за постигането на определени приоритети на правителството (като напр. насърчаване на заетостта и стимулиране растежа на икономиката).

Най-важните дискреционни мерки в приходната част на бюджета са посочени в следващата таблица:

Таблица: Дискреционни приходни мерки (млн. лв.)

№	ИМЕ НА МЯРКАТА	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Данъчно-осигурителни приходни мерки					
1	Косвени данъци	343,1	289,5	277,0	297,2
2	Изменение на приходите от дивидент	-73,8	-4,6		
3	Данъчни облекчения за отглеждане на деца		-23,0		
4	Осигурителни вноски	97,3	97,6	276,2	242,8
Неданъчни приходни мерки					
5	Постъпления от продажба на нефинансови активи		200,0		
ОБЩО ПРИХОДНИ МЕРКИ		366,6	559,4	553,2	540,0

Предвидените мерки за ограничаване на дефицита за целия прогнозен период (2016-2018 г.) ще бъдат подкрепени с мерки за повишаване на събираемостта чрез действието на различни механизми като:

- ❖ механизъм за погасяване на публични задължения;
- ❖ принудително събиране на просрочени задължения;
- ❖ контрол върху стоки с висок фискален риск и др. с общ ефект върху приходите от 184,0 млн. лв. за 2016 г., 134,0 млн. лв. за 2017 г. и 114 млн. лв. за 2018 г.

В следващата таблица са представени някои по-значителни дискреционни мерки в частта на разходите, оказващи влияние върху бюджетната позиция (в повечето случаи отрицателно).

Таблица: Дискреционни разходни мерки (млн. лв.)

№	ИМЕ НА МЯРКАТА	2015г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
1	Субсидии за нефинансови предприятия	1,2	0,6		
2	Социално-осигурителни плащания	361,0	351,2	359,2	339,9
3	Възнаграждения на персонала	-87,4	16,6	16,6	
4	Капиталов трансфер	55,6	-45,0		
ОБЩО РАЗХОДНИ МЕРКИ		330,5	323,7	375,8	339,9

Разбира се с това не се изчерпват факторите, които влияят на бюджетния баланс, тъй като в бюджета се включват и разчети за приходи и/или разходи, които имат временен/еднократен характер и не са свързани с промяна в политиката. В разчетите се отчита и влиянието на икономическата среда върху бюджета – приносът на икономическия растеж.

Посочените в таблиците дискреционни мерки са израз на промените в политиките на правителството, които се извършват в името на дългосрочния успех.

Основните хоризонтални и секторни политики са разгледани по-долу.

ДАНЪЧНО–ОСИГУРИТЕЛНА ПОЛИТИКА

Данъчно-осигурителната политика е една от най-важните държавни политики, тъй като именно гражданите на Република България, посредством данъците, които внасят в държавната хазна, осигуряват необходимия финансов ресурс, за да може държавата да изпълнява своите функции и задължения. Ето защо тази политика следва реално да способства за подобряването на бизнес средата и за стимулиране на икономическия растеж и заетостта, както и за запазване на макроикономическата и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план.

Основните цели по отношение на данъчната политика са в следните направления:

❖ **Намаляване на административната тежест и разходите за гражданите и бизнеса**, включително и чрез извършване на постоянен анализ на нормативните режими и процедури с цел тяхното оптимизиране и опростяване;

❖ **Стимулиране на инвестиционната активност и заетостта**, включително и чрез промени, налагани от правото на ЕС в областта на държавните помощи, които са необходими, за да бъде одобрено данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за регионално развитие;

❖ **Повишаване на бюджетните приходи** и борба с контрабандата чрез поредица от мерки като удължаване на срока на прилагане на механизма за обратно начисляване на данъка върху добавената стойност при доставки на зърнени и технически култури, промени в Закона за ограничаване на плащанията в брой, усъвършенстване на контрола върху доставките и движението на течни горива, поэтапно увеличаване на акцизната ставка на цигарите, намаляване на възможностите за нерегламентирана продажба на тютюневи изделия, ограничаване на възможността за неправомерно използване на тежки и маркирани горива, усъвършенстване на контрола върху акцизните стоки със средства за измерване и контрол, усъвършенстване на контрола върху движението между данъчните складове и др.;

❖ Мерки в областта за **събиране на просрочени задължения**.

По отношение на **осигурителната политика** е предвидено:

❖ Запазване на размерите и съотношенията на осигурителните вноски за фондовете на държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2016 г., като за 2017 и 2018 г. се повишава размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” на ДОО с по един процентен пункт. Целта е да се намали недостигът на средства по бюджета на ДОО и съответно субсидирането му от държавния бюджет;

❖ Запазване на диференцирания минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица съобразно облагаемия им доход, съответно в размер на 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв. през 2016 г., като за 2017 и 2018 г. той се увеличава съответно на 460 лв., 500 лв., 550 лв. и 600 лв.;

❖ Отпадане на предвиденото увеличаване на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд от 5 на 7 на сто от 1 януари 2017 г. с оглед да не се допусне нарастване на общата данъчно-осигурителна тежест;

❖ Запазване на размера на здравноосигурителната вноска на нивото от 2015 г. – 8 на сто;

❖ Запазване на максимален осигурителен доход за всички осигурени лица – 2600 лв. за целия период.

ПОЛИТИКА ПО ДОХОДИТЕ

По отношение **политиката по доходите** от началото на настоящата година е увеличен размерът на минималната работна заплата от 380 на 420 лева. Повишаването цели постигането на номинален ръст на доходите на най-нискодоходните групи на пазара на труда. Планира се стъпка за нарастване с още 40 лева да бъде направена и от началото на следващата 2017 година. Провеждането на такава политика ще способства за преодоляване на социалното неравенство на определени групи от населението и създаването на равни възможности за пълноценен и продуктивен живот за всички социални групи, което е в пълно съответствие с утвърдените практики в държавите - членки на Европейския съюз за защита на доходите и жизнения стандарт на нископлатените работници и на „работещите бедни“, както и за прилагането на минимални стандарти за гарантиране на приемливо жизнено равнище.

Предвидено е нарастване на заплатите на педагогическия и непедагогическия персонал в системата на средното образование и съответно е заложено **увеличение на стандартите за финансиране на дейностите по образованието.**

С оглед запазване на административния капацитет и нормалното функциониране на трите най-големи агенции към министъра на труда и социалната политика (Агенция за социално подпомагане, Агенция по заетостта и Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“) е

предвидено увеличение на средствата за персонал за 2016 г. През последните години дейността на тези структури показва голяма натовареност на служителите при намалена щатна численост и увеличен обем на работа. С цел обвързване на извършената работа, постигнатите резултати и адекватно възнаграждение на служителите са осигурени допълнителни средства.

РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ

Разходите на държавата могат да бъдат класифицирани по различни начини – по съставни бюджети, по изпълнявани области на политики и бюджетни програми, по видове разходи на базата на икономически признак, по отделни сектори или направления, както и по функционален признак.

Представената по-долу графика показва разпределението на общите разходи по КФП за 2016 г. по функциите на единната бюджетна класификация, която министърът на финансите утвърждава всяка година.

Съгласно представената графика с най-голям относителен дял (35,2 %) от общите разходи са разходите във функция Социално осигуряване, подпомагане и грижи, в която попадат разходите за пенсии, социални помощи и обезщетения.

Функция Икономически дейности и услуги заема 16,6 % от общите разходи, като в тази функция са включени разходи, свързани с реализиране на приоритетите в сферата на икономиката, енергетиката, промишлеността и строителството, транспорта и съобщенията, селското и горското стопанство, риболова, туризма и др.

В диапазона между 11,6 и 9,2 % от общите разходи попадат функциите Здравеопазване, Отбрана и сигурност и Образование, а с най-малък относителен дял е функция Почивно дело, култура, религиозни дейности, като въпреки това с разчетените средства финансово се обезпечава държавната политика в областта на културата и спорта, както и за възстановяване на манастири и религиозни паметници на културата.

Следва да се има предвид, че функционалната класификация групира разходите съобразно основните функции на правителството (например образование, отбрана и сигурност, здравеопазване, и т.н.). Тя е изключително важна с оглед анализиране на разпределението на ресурсите между отделните сектори, за извършване на сравнения на разходите по функции с други държави, както и за сравнения по години в рамките на КФП. Предимство на този вид класификация е нейният относително постоянен характер и независимостта ѝ от организационната структура на правителството (министерства, агенции и т.н.). По тази причина разходите по бюджета на един ПРБ могат да попаднат в повече от една функция, като например разходите по бюджета на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията попадат в четири различни функции – основно в Икономически дейности и услуги (група Транспорт и съобщения), Общи държавни служби (група Изпълнителни и законодателни органи), Здравеопазване (разходите на транспортните болници – гр. София и гр. Пловдив) и Отбрана и сигурност.

Аналогично, в разходите по една функция могат да се включват разходи на повече от един ПРБ. Например във функция Здравеопазване се включват разходи по бюджетите на Министерството на здравеопазването, общините, Министерския съвет, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната (съответните лечебни заведения към тях).

С цел избягване на спецификите на функционалната класификация бюджетът по-долу е описан по секторни политики и отделни области и направления.

ПЕНСИОННА ПОЛИТИКА

По отношение на **пенсионната политика** приоритет е осигуряването на адекватни пенсионни доходи за всички, които да гарантират разумен жизнен стандарт след пенсиониране.

Следва да знаете, че:

Размерът на пенсиите от 1 юли 2016 г. ще бъде увеличен с 2,5 % в изпълнение на чл. 100 от Кодекса за социално осигуряване. Нарастването ще продължи и през следващите две години, както следва:

- ❖ от 1 юли 2017 г. – с 2,7 % при увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула от 1,1 на 1,130;
- ❖ от 1 юли 2018 г. – с 2,8 % при увеличение на тежестта на всяка година осигурителен стаж от 1,130 на 1,161.

Освен това е предвидено и:

- ❖ Запазване на максималния размер на получаваните една или повече пенсии на 910 лв. за целия период до 2018 г. включително, вследствие на запазване размера на максималния осигурителен доход;
- ❖ Увеличаване от 1 януари 2016 г. на необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия и за двата пола с по 2 месеца всяка година до достигане на 37 г. стаж за жените и 40 г. стаж за мъжете през 2027 г.;
- ❖ Въвеждане от 1 януари 2016 г. за лицата по чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване (военнослужещи), освен изискването за 27 години общ осигурителен стаж при пенсиониране и на условие за минимална възраст 52 години и 10 месеца, като от 1 януари 2017 г. възрастта се увеличава с по 2 месеца до достигане на 55 години през 2029 г.;
- ❖ Въвеждане от 1 януари 2016 г. на възможност за отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер на лицата, на които не им достигат до 12 месеца възраст, но имат необходимия осигурителен стаж, като пенсията им се намалява пожизнено с 0,4 на сто за всеки недостигащ месец.

Разходите за пенсии следва да бъдат осигурявани от вноските за ДОО, внасяни от работодателите и служителите. Предвид застаряването на населението и намалението на трудоспособните лица в страната приходите от осигурителни вноски са недостатъчни, което налага допълнително финансиране от държавния бюджет с цел своевременното изплащане на всички пенсии.

Планираният общ разход по консолидираната фискална програма за пенсии за 2016 г. е в размер на 8 727,0 млн. лв., като разходите за пенсии за 2016 г. (вкл. пощенски такси и ДДС) са увеличени с около 347 млн. лв. спрямо заложените за 2015 г.

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

В областта на социалната политика приоритетите са свързани с постигането на:

- ❖ По-висока и устойчива заетост и интегриране на пазара на труда на безработните и неактивните лица в трудоспособна възраст чрез насърчаване разкриването на нови работни места и подобряване на посредническите услуги по заетостта;
- ❖ Намаляване на безработицата и неактивността сред младежите чрез изпълнението на Европейската гаранция за младежта;
- ❖ Осигуряване достъпа до качествено, практически ориентирано обучение, осигуряващо знания и умения в съответствие с потребностите на бизнеса;
- ❖ Насърчаване на трудовата заетост на трайно безработни лица в трудоспособна възраст с цел намаляване на броя на пасивните потребители на социални помощи и създаване на възможност за пренасочване на ресурсите към хората, които имат най-голяма нужда от тях;
- ❖ Намаляване на зависимостта от социални помощи;
- ❖ Реално стартиране на процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и за хора с увреждания;
- ❖ Комплексна подкрепа на децата в семейна или близка до семейната среда;
- ❖ Запазване на периода на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане - 410 дни и на размера на обезщетението за отглеждане на малко дете от една до две годишна възраст - 340 лв./месечно;
- ❖ Запазване на режима на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 на Кодекса за социално осигуряване – първите три работни дни се изплащат от осигурителя в размер 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение, а от 4-тия ден на настъпване на неработоспособността – от държавното обществено осигуряване;
- ❖ Запазване на периода, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност – 18 календарни месеца; при бременност и раждане и при безработица – 24 месеца;
- ❖ Запазване на размера на еднократната помощ при смърт на осигурено лице – 540 лв.;
- ❖ Запазване на максималния размер на гарантираните вземания – 1 200 лв.

По бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2016 г. са предвидени:

- ❖ 926,5 млн. лв. за изплащане на помощи и обезщетения;
- ❖ 73 млн. лв. за осигуряване на активните мерки на пазара на труда.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

В областта на здравеопазването основните приоритети за 2016 г. са свързани с:

- ❖ Развитие на спешната помощ чрез инвестиции в ресурсно, техническо, логистично и кадрово развитие;
- ❖ Въвеждане на интегриран подход при медицинските грижи за репродуктивно, майчино и детско здраве;
- ❖ Формиране на модел на болнично здравеопазване, който се характеризира с предвидимост на финансовите ресурси за осигуряване на качество и достъпност на лечението и мотивация на работещите в здравната система;
- ❖ Въвеждане на национална здравна карта със задължителен характер;
- ❖ Подобряване качеството на диагностично-терапевтичните и профилактични дейности и достъпа на гражданите до здравната система;
- ❖ Подобряване на изискванията и критериите за медицински и финансов контрол върху дейността на изпълнителите на медицинска помощ и аптеките.

Реализирането на тези приоритети ще се осъществи чрез мерки, насочени към подобряване на достъпа до комплексни медицински дейности и повишаване на удовлетвореността на гражданите от качеството на предлаганите медицински услуги.

Предвижда се въвеждане на централизирано договаряне на различни видове отстъпки от НЗОК за лекарствени продукти с цел намаляване на разходите на Касата.

През 2016 г. ще започне работа Централният орган за възлагане на обществени поръчки в сектор Здравеопазване, в резултат на което се очаква да се реализират икономии на финансови ресурси за болниците, както и намаляване цените на лекарствените продукти.

С Бюджет 2016 се планира да се финансират дейности, свързани с осигуряване на адекватни здравни грижи и подкрепа за уязвими групи от населението и тези със специфични потребности, като опазване на детско и майчино здраве и психично здраве, с което се гарантира изпълнението на профилактиката по програмата за обществено здраве

със средства от държавния бюджет, независимо от здравноосигурителния статус на лицата.

ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

В областта на образованието, както беше изложено в началото, през 2016 г. приоритет е обезпечаване на развитието на педагогическия персонал в предучилищното и училищно образование. За подпомагане на политиката за осигуряване с добри и мотивирани педагогически специалисти в Бюджет 2016 са планирани допълнителни средства за увеличение на единните разходни стандарти за едно дете и един ученик със средно 4,7 %. Предвидено е също увеличение на размерите на стандартите средно с около 1,0 % за компенсиране на увеличението на минималната работна заплата. Общо средното увеличение на стандартите за 2016 г. спрямо 2015 г. е 5,7 %.

Другите приоритети в областта на средното образование са:

- ❖ Оптимизация на структурите в системата на училищната мрежа и по-пълно обхващане на ученици в системата;
- ❖ Подобряване на училищната среда и заплащането на персонала, което от своя страна ще подобри връзката между образователната система и пазара на труда;
- ❖ Изравняване на старта за всички деца чрез подобряване на условията за ранно детско развитие;
- ❖ Подобряване на качеството на образованието във всички училища и нива на системата (основно, средно, висше);
- ❖ Укрепване на статуса на учителската професия посредством привличането и задържането на най-талантливите в нея и на млади хора с потенциал за научно развитие в страната;
- ❖ Запазване и разширяване на целодневната форма на учебния ден за обхванатите ученици от средищните училища и учениците от шести клас, за което са планирани 33,4 млн. лв. повече спрямо Бюджет 2015 г.;
- ❖ Отпечатване на нови учебници и учебни помагала за учениците от пети клас, за което са планирани допълнителни средства в Бюджет 2016;
- ❖ Постигане на професионална стабилност и висок обществен статут на педагогическите кадри за утвърждаване ролята им на ключов фактор за качество в образованието;
- ❖ Стимулиране на младите учители да продължат трудовата си заетост;
- ❖ Професионално усъвършенстване на педагогическите кадри.

В областта на **висшето образование** се цели:

- ❖ Устойчиво развитие и гарантиране на качеството на висшето образование;
- ❖ Утвърждаване на рейтинговата система на университетите в България;
- ❖ Предоставяне на публични гаранции за студентски кредити.

В Бюджет 2016 за Министерството на образованието и науката са предвидени допълнителни средства за финансиране на защитени специалности и за реализиране на програма за увеличаване на броя на обучаваните студенти по професионални направления „Информатика и компютърни науки“ и „Комуникационна и компютърна техника“.

През 2016 г. за **научна дейност** са предвидени разходи в размер на 211,1 млн. лв., която се осъществява от държавните висши училища, Българската академия на науките и други научни звена, като финансирането се осъществява включително и чрез бюджета на Министерството на образованието и науката. В бюджета за 2016 г. е предвидено увеличение в размер на 1,1 млн. лв. на средствата за стипендии на студентите и докторантите.

ЕНЕРГЕТИКА

През 2016 г. предстои реализирането на неотложни промени в енергийната политика, които са насочена към:

- ❖ Либерализиране на енергийния пазар с оглед повишаване на качеството на услугата и формирането на пазарни цени на енергията;
- ❖ Ограничаване зависимостта от вноса на енергия чрез диверсификация на доставките, енергоспестяване и насърчаване използването на местните ресурси и енергията от възобновяеми източници;
- ❖ Ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и задоволяване потребностите на обществото с електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефтопродукти и твърди горива.

Основните приоритети в областта на енергетиката са свързани с:

- ❖ Увеличаване дела на използваната енергия от нисковъглеродни източници;
- ❖ Установяване на по-чисто производство на енергия чрез по-ефективното използване на изкопаемите и възобновяеми енергийни източници;
- ❖ Минимизиране влиянието на производството и използването на енергия върху околната среда;

- ❖ Овладяване на негативните промени в климата чрез включване на българските енергийни инсталации в Европейската схема за търговия с квоти на емисии на парникови газове;
- ❖ Намаляване емисиите на парникови газове в съответствие с приоритетите на стратегията „Европа 2020“;
- ❖ Ефективно управление на подземните богатства чрез подобряване контрола върху концесионните договори в защита на националните интереси.

ВЪТРЕШЕН РЕД И СИГУРНОСТ

Опазването на вътрешния ред и сигурност в страната са поставени в едни сложни вътрешни и международни условия, като се имат предвид промените в обема и характера на новите предизвикателства.

В областта на вътрешния ред и сигурността приоритетите са свързани с:

- ❖ Опазване на обществения ред и противодействие на престъпленията срещу личността и собствеността на гражданите с акцент върху малките населени места и рисковите групи;
- ❖ Противодействие на организираните и конвенционални форми на престъпност против икономиката, финансовата система и корупцията;
- ❖ Намаляване нивото на организираната престъпност;
- ❖ Поддържане на ефикасен граничен контрол и защита;
- ❖ Интегрирано противодействие на незаконната миграция на територията на страната;
- ❖ Осигуряване на надеждна защита при възникване на пожари, бедствия и извънредни ситуации;
- ❖ Повишаване на ефективността на контрола и организацията на движението по пътищата.

ОТБРАНА

Отбранителните възможности на българската армия са ориентирани към поддържането на професионални, високо мотивирани, модерни и боеспособни въоръжени сили. Изграждането и развитието на нови отбранителни способности в българската армия се явяват като резултат от задълбочаването на трансатлантическото сътрудничество. Членството ни в НАТО се явява гаранция за сигурността и развитието на страната.

За повишаване на боеспособността и въоръжаването на българската армия за периода 2016-2018 г. са предвидени допълнителни разходи, разпределени главно в придобиване на нови самолети и поддържане на съществуващата летателна техника в боеспособност, което ще гарантира изпълнението на поставените задачи по осигуряване на суверенитета на страната ни.

За Военноморските сили на Република България са предвидени средства за придобиване на многофункционални патрулни кораби и ще се постигне пълна оперативна съвместимост с военноморските структури на НАТО. Патрулните кораби на Българската армия, съвместно с Граничната полиция, ще подпомогнат опазването на вътрешния ред и сигурност в страната с участието си в действия по ранно откриване и прекъсване на нелегалната имиграция и канали, борба с незаконния трафик и контрабанда по море.

Участието в съвместни учения на Алианса в Черноморския регион и на Балканите повишава боеспособността, уменията и капацитета на българските въоръжени сили и създава възможност за пълноценно участие в постоянните съвместни групи на НАТО и постигане на оперативна съвместимост.

ПРАВОСЪДИЕ

В тази област попадат както органите и структурите на изпълнителната власт в лицето на министъра на правосъдието и провежданите от Министерството на правосъдието политики в областта на правосъдието и в областта на изпълнение на наказанията, така и органите на съдебната власт, представлявана от Висшия съдебен съвет.

Приоритетите на Министерството на правосъдието са свързани с:

- ❖ Съдействие за подобряване дейността на съдебната система с оглед постигане на ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие;
- ❖ Гарантиране на правовия ред в страната, борбата с престъпността и корупцията;
- ❖ Реформиране и подобряване работата на съдебната система;
- ❖ Укрепване на пенитенциарната система (системата за наказания) и инфраструктурата по сигурността в затворите и следствените арести.

Подобряването на дейността на съдебната система е национален приоритет и основен акцент в препоръките в докладите на Европейската комисия. Целта е да се достигне по-ефективно, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие, за което е необходимо осъществяване на реформи в цялата съдебна система. Дефинираният от Висшия съдебен

съвет приоритет, заложен в проектбюджета на съдебната власт за 2016 г., отразява стремежите за повишаване на ефективността на цялостната работа на съдебната система и е насочен към постигане на равен достъп до правосъдие и на европейски стандарти в областта на правната помощ, съдебното изпълнение и алтернативното решаване на спорове.

ОКОЛНА СРЕДА

В областта на околната среда приоритетите са свързани с:

- ❖ Опазване на природата на България посредством продължаването на ускореното изграждане на екологична инфраструктура на страната и екологична мрежа „Натура 2000“;
- ❖ Подобряване на чистотата на въздуха чрез намаляване на емисиите на парникови газове;
- ❖ Борба с глобалното затопляне посредством предприемането на мерки за адаптация към климатичните промени;
- ❖ Намаляване на замърсяването и по-добро третиране на отпадъците, като се насърчава рециклирането;
- ❖ По-добра и здравословна храна и начин на живот чрез развитие на биологично земеделие и екотуризъм;
- ❖ Достъпна и качествена вода;
- ❖ Намаляване на риска и предотвратяване на последиците от наводнения и засушаване;
- ❖ Подобряване състоянието на земите и почвите;
- ❖ По-добра информираност за атмосферния въздух, за повърхностните и подземни води, за почвите, горските екосистеми, отпадъците, шума.

РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА

В областта на регионалната политика приоритетите са свързани с:

- ❖ Подобряване на условията на живот на гражданите посредством предприемането на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради в 36 градски центрове;
- ❖ Осигуряване на качествено транспортно обслужване и високо ниво на транспортна достъпност на територията на страната;
- ❖ Осигуряване на удобна и спестяваща време транспортна свързаност на гражданите и бизнеса чрез интегрирането на

националната пътна мрежа с европейската транспортна инфраструктура;

- ❖ Предпазване от наводнения и свлачища чрез подобряване на интегрираното управление на водните ресурси и геозащита;
- ❖ По-качествена питейна вода за гражданите чрез поддържане, модернизация и изграждане на ВиК инфраструктура;
- ❖ Подобряване на условията на живот на хората в по-слабо развитите и граничните региони и намаляване на регионалните различия посредством подобряване на инфраструктурата в граничните райони и насърчаване на сътрудничеството между регионите, включително и в социалната сфера;
- ❖ Стимулиране на регионите за сътрудничество в областта на иновациите, околната среда, достъпността и устойчивото градско развитие;
- ❖ Развитие на пътната инфраструктура през следващите години чрез подготовката, проектирането и изграждането на трите ключови автомагистрала: „Струма”, „Хемус” и „Черно море”.

МЛАДЕЖТА И СПОРТА

В областта на младежта и спорта приоритетите са свързани с:

- ❖ Насърчаване на здравословния начин на живот на учениците и двигателната им активност чрез развитие на ученическият спорт и на спорта за високи постижения;
- ❖ По-добри спортни бази и условия за спорт на децата;
- ❖ Модернизация на спортните обекти и съоръжения, така че да отговарят на международните стандарти;
- ❖ Специални програми в областта на спорта за деца и хора с увреждания;
- ❖ Подкрепа за реализация на младите спортисти и деца с изяви дарби;
- ❖ Повишаване на ролята и гражданската активност на младите хора с цел осигуряване на възможности за по-добра личностна и професионална реализация на българската младеж.

КУЛТУРА

В областта на културата приоритетите са свързани с:

- ❖ Развитие на България като страна с богато културно-историческо наследство, включително и чрез реставрация и опазване на значими археологически обекти;
- ❖ Подобряване състоянието на музеите и развитие на музейната мрежа в страната;
- ❖ Насърчаване на българското кино чрез подкрепа за създаването на нови български филми;
- ❖ Популяризиране на българската книга по света и създаване на условия за развитието на библиотеките като съвременни модерни центрове;
- ❖ Утвърждаване на българската култура като достоен посланик на страната ни в чужбина;
- ❖ Подпомагане на реализацията на българските творци и културни продукти на международния културен пазар;
- ❖ Подобряване на условията на труд на заетите в сферата на музеите, художествените галерии и библиотеките на територията на страната, за което са разчетени допълнително средства в размер на 10,0 млн. лв.

ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ

В областта на транспорта и съобщенията приоритетите са свързани с:

- ❖ Осигуряване на бързо, лесно, икономично и безопасно пътуване на територията на страната посредством изграждането на модерна транспортна инфраструктура като част от разширената трансевропейска мрежа;
- ❖ Подобряване на живота в по-слабо развитите региони чрез осигуряването на по-добра инфраструктурна свързаност на регионите;
- ❖ Осигуряване на качествени транспортни услуги, равнопоставен достъп, сигурност, безопасност и опазване на околната среда;
- ❖ Развитие на взаимосвързан транспорт в градовете, който да пести времето на гражданите и бизнеса;
- ❖ Предприемане на мерки, които да гарантират, че българските пристанища и летища са на международно ниво;

- ❖ Опазване на здравето на гражданите чрез намаляване на шума и вредните емисии от превозните средства;
- ❖ Предоставянето на качествени, ефективни и леснодостъпни електронни услуги за гражданите и бизнеса;
- ❖ Широколютов интернет достъп на територията на цялата страна;
- ❖ Развиване на съобщителен и пощенски сектор, който да удовлетворява изискванията на гражданите за качество.

СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА

В областта на земеделието и храните приоритетите са свързани с:

- ❖ Осигуряване на условия за производството на качествени селскостопански продукти на приемливи цени;
- ❖ Подкрепа на доходите на земеделските стопани, с оглед гарантиране на разумен стандарт на живот;
- ❖ Развитие на модерен в технологично отношение растениевъден и животновъден сектор;
- ❖ Насърчаване на здравословните хранителни навици, включително и чрез увеличаване дела на биологичното производство;
- ❖ Подобряване на икономическите условия и природните ресурси в селските райони, което да спре обезлюдяването им;
- ❖ Модернизирание на сектор „Рибарство“;
- ❖ Осигуряване на приемлив жизнен стандарт на лицата, които зависят от риболовните дейности;
- ❖ Опазване на морските биологични ресурси;
- ❖ Опазване и съхраняване на горите и дивеча в България.

ТУРИЗЪМ

В областта на туризма приоритетите са свързани с:

- ❖ Изграждане на имиджа на страната ни като разпознаваема и предпочитана целогодишна туристическа дестинация с ясно различима национална идентичност и съхранена култура и природа;
- ❖ Създаване на условия за привличане на повече чуждестранни туристи през цялата година, което допринася за развитието на българската икономика;

- ❖ Популяризиране на културно-историческото наследство и обекти с цел насърчаването на различни видове туризъм;
- ❖ Целенасочено развитие на културно-исторически, селски и екотуризм, които да направят България по-посещавана страна и да разнообразят предлагания туристически продукт;
- ❖ Разширяване на позициите на страната ни на целевите туристически пазари.

ИНФОРМАЦИОННИЯТ БЮЛЕТИН „БЮДЖЕТЪТ НАКРАТКО – 2016“ е документ, който допринася за повишаването на публичността и прозрачността на бюджета и на бюджетния процес. Той отговаря на основните критерии на The International Budget Partnership (международна организация, с която България си взаимодейства при изследванията в рамките на инициативата „Отворен бюджет“) за обхвата, достъпния и разбираем език, насочеността, структурата и съдържанието на информацията, която се включва в т.нар. „бюджет за гражданите“.

Бихме искали да заявим, че ще продължаваме упорито да работим както за повишаване на прозрачността в действията за изпълнение на бюджета, така и за подобряване на съдържанието и обхвата на бюджетните документи, което е предпоставка за по-високо качество на публичните финанси.